

Kaj har CP

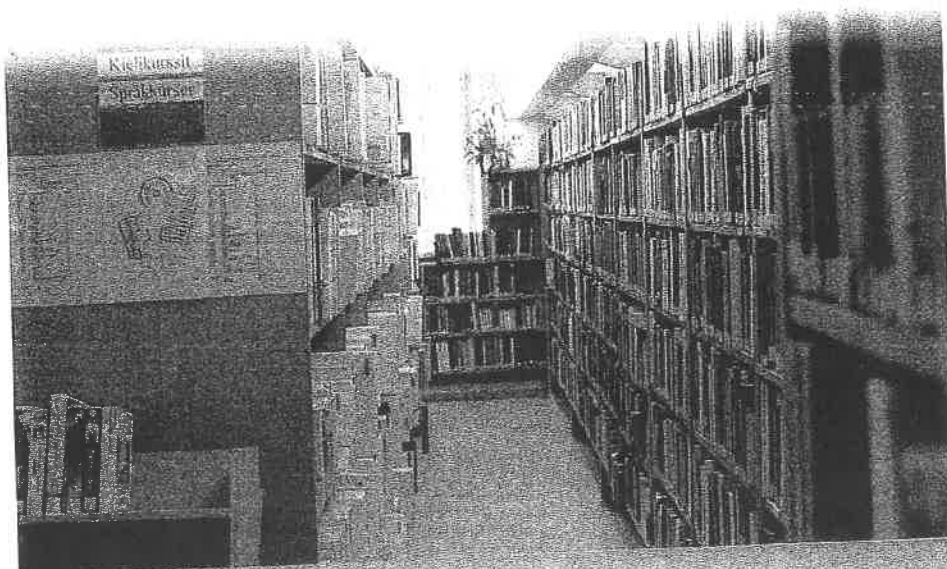
15

Cerebral Pares, CP, betyder förlamning genom hjärnskada och är den vanligaste orsaken till rörelsehinder hos barn och ungdomar. Kaj, 21 år, har en CP-skada, som han fick redan vid födseln. Han föddes två månader för tidigt och fick syrebrist i hjärnan.

5 När Kaj var liten fick han träning i ett habiliteringsteam med olika terapeuter. I habiliteringsteamet brukar det ingå arbetsterapeut, förskolekonsulent, kurator, logoped, läkare, psykolog, sjukgymnast och sjukskötare.

Kaj har svårt att gå och styra sina rörelser. Han sitter i en eldriven rullstol som han själv kan köra. Ibland använder han en manuell rullstol – då får man
10 övning i armmusklerna. Kaj har personlig assistans under hela sin vakna tid. Han behöver hjälp med många praktiska saker som att klä på sig och förflytta sig, gå på toaletten osv.

Kaj anser att det är jätteviktigt att barn och ungdomar – även vuxna – får rätt information om cerebral pares. Han själv blev mobbad på dagis och
15 i skolan. Nu jobbar Kaj på ett bibliotek. Han tycker om sitt jobb och tänker inte på sitt handikapp dagligen. Han är precis som alla andra, bara det att han inte kan göra allt.





betyda, betyder, betydde, betytt III förklarning, förklarningen genom	merkitä, tarkoittaa halvaus perusteella, takia, kautta	en rull/stol, -stolen, -stolar, -stolarna 2 köra, kör, körde, kört II ibland använda, använder, använde, använt II manuell, manuellt, manuella då övning, övningen en muskel, muskeln, muskler, musklerna 3 personlig, personligt, personliga assistans, assistansen under hel, helt, hela vaken tid praktisk, praktiskt, praktiska en sak, saken, saker, sakerna 3 som klä, klär, klädde, klätt III på sig förflytta, förflyttar, förflyttade, förflyttat I sig gå, går, gick, gått IV på toaletten osv. (och så vidare) anse, anser, ansåg, ansett IV jätteväiktigt även vuxen, vuxet, vuxna rätt, rätt, rätta bli, blir, blev, blivit IV mobbad ett bibliotek, biblioteket, bibliotek, biblioteken 5 ett handikapp, handikappet, handikapp, handikappen 5 dagligen precis som alla andra göra, gör, gjorde, gjort IV	pyörätuoli ajaa joskus käyttää manuaalinen, käsi- silloin harjoitus, harjoittelu lihas henkilökohtainen apu, avustus aikana koko valveillaoloaika käytännöllinen, käytännön asia niin kuin, kuten pukeutua siirtyä, liikkua mennä WC:hen jne. arvella, olla jotakin mieltä todella tärkeää jopa, myös aikuinen oikea joutua kiusatuksi kirjasto vamman päivittäin tarkalleen, aivan, täysin kuten kaikki muut tehda
en hjärn/skada, -skadan, -skador, -skadorna 1 den vanligaste orsaken ett rörelse/hinder, -hindret, -hinder, -hindren 5 hos barn och ungdomar vid födseln födas, föds, föddes, fötts II för tidigt syrebrist, syrebristen en hjärna, hjärnan, hjärnor, hjärnorna 1 träning, träningen ett habiliterings/team, -teamet, -team, -teamen 5 olika en terapeut, terapeuten, terapeuter, terapeuterna 3 bruka, brukar, brukade, brukat I ingå, ingår, ingick, ingått IV en arbets/terapeut, -terapeuten, -terapeuter, -terapeuterna 3 en förskole/konsulent, -konsulenten, -konsulenter, -konsulenterna 3 en kurator, kuratorn, kuratorer, kuratorerna 3 en logoped, logopeden, logopeder, logopederna 3 en sjuk/gymnast, -gymnasten, -gymnaster, -gymnasterna 3 styra, styr, styrde, styrt II en rörelse, rörelsen, rörelser, rörelserna 3 eldriven, eldrivet, eldrivna	aivovamma tavallisin syy liikuntarajoite lapsilla ja nuorilla synnytyksessä syntyä liian aikaisin happivajaus aivot harjoitus, treenaus kuntoutustiimi erilainen, eri terapeutti olla tapana sisältyä, kuulua toimintaterapeutti esikoulukonsulentti kuraattori logopedi lääkintävoimistelija, fysioterapeutti (rsv) ohjata, säädellä liike, liikkuminen sähkökäyttöinen		

1 Korjaa väitteet tekstin mukaisiksi.

- 1 Kaj sai CP-vamman kaksi kuukautta syntymän jälkeen.
- 2 Kaj käyttää liikkumiseen useimmiten tavallista pyörätuolia.
- 3 Hän tarvitsee avustajaa ainoastaan aamutoimiin.
- 4 Kaj käy joka päivä kirjastossa lukemassa lehtiä.

2 Täydennä lauseet ruotsiksi tekstin mukaan. Suomenna ne sitten parisi kanssa.

- 1 Cerebral pares betyder _____
- 2 Kaj föddes _____
- 3 När Kaj var liten _____
- 4 I habiliteringsteamet brukar det ingå _____
- 5 Kaj behöver hjälp med _____
- 6 Kaj blev _____
- 7 Kaj är precis _____

3 Täydennä.S. 159

- 1 CP betyder _____ (halvaus) genom hjärnskada.
- 2 CP är den vanligaste orsaken till _____ (liikuntaeste) hos barn och ungdomar.
- 3 Kaj fick sin CP- _____ (vamma) vid födseln.
- 4 Han fick syrebrist i _____ (aiivot).
- 5 Som liten fick han träning i ett _____ (kuntoutustiimi).

- 6 Kaj har svårt att _____ (kävellä) och styra sina rörelser,
- 7 Han sitter i en _____ (sähköinen) rullstol.
- 8 Kaj har _____ (henkilökohtainen) assistans.
- 9 Han behöver hjälp med många _____
(käytännön asiat).
- 10 Kaj tycker att rätt _____ (tieto, tiedotus) om CP är mycket viktigt.

4 Yhdistä.

- | | | |
|-------------------------|-------|---------------------|
| 1 aivovamma | _____ | a. klä på sig |
| 2 liian aikaisin | _____ | b. rörelse |
| 3 harjoittelu | _____ | c. mobbad |
| 4 liike | _____ | d. hjärnskada |
| 5 halva x us | _____ | e. gå på toaletten |
| 6 pukeutua | _____ | f. handikapp, skada |
| 7 siirtyä | _____ | g. träning |
| 8 kiusattu | _____ | h. förlamning |
| 9 vamma | _____ | i. för tidigt |
| 10 käydä vessassa | _____ | j. förflytta sig |

5 Etsi kirjainriviltä vastaava ruotsinkielinen ilmaus.

- | | |
|---------------|-----------------------------------|
| 1 aivovamma | KORALPOHJÄRTAHJÄRNSKADALASOTHVSOU |
| 2 CP-vamma | ABSCBCPSKADACPHANOUIKOPSLPAI |
| 3 happivajaus | SYRKLPAUKSYREBRISTKORBRPOSTL |
| 4 kiusata | NOBMOAJPOKWASPORTMOBBANABAO |
| 5 liike | ÅLANRÖPVSTYSRÖNRÖRELSESARSOA |
| 6 pyörätuoli | TUMMELAHJURULLSTOLORJASTOBÄNK |
| 7 syntymä | KLOCKSHANDLEFÖDSELKORUAJACKA) |
| 8 vamma | TÖRHADIHANDIKAPPALEDRAIDSERKLAMPA |

Kirjoita ruotsiksi lauseita, joissa käytät sanoja!

6 Selitä sanat ruotsiksi omin sanoin. *skriv på finska.*

- 1 hjärna 2 kurator 3 mobba 4 dagis

7 Etsi laatikosta kuhunkin ilmaisuun sopiva sana.

- 1 person som hör dåligt _____
2 person som inte hör _____
3 person som ser dåligt _____
4 person som inte kan se _____
5 person som rör sig dåligt _____
6 person som lider av handikapp _____
7 person som har flera handikapp _____

rörelsehindrad döv hörselskadad blind
handikappad synskadad multihandikappad

*skriv på svenska



A) _____



B) _____



Kuuntele tarina ja valitse oikea vaihtoehto.

bli IV gravid
länge
hade velat
ett besvär 5
te III sig
ett fel 5
otur, -en
för tidigt
tvivla l
en förmåga 1
oviss
hantera
dela
en upplevelse 3
en föräldrarförening 2
stöd, -et
ett uppväxtår 5

tulla raskaaksi
pitkään
oli halunnut
vaiva
vaikuttaa, tuntua
vika, vamma
epäonni
liian aikaisin
epäillä
kyky, taito
epävarma
käsitellä, hoitaa
jakaa
kokemus
vanhempainyhdistys
tuki
kasvuvuosi



1 Astrid sai lapsen

- a. hieman yli 30-vuotiaana ☐
- b. hieman alle 40-vuotiaana ☐
- b. hieman yli 40-vuotiaana ☐

3 Astridin lapsi syntyi

- a. liian aikaisin ja vammaisena ☐
- b. keisarinleikkauksella ☐
- c. kuolleena ☐

2 Raskauden aikana Astrid

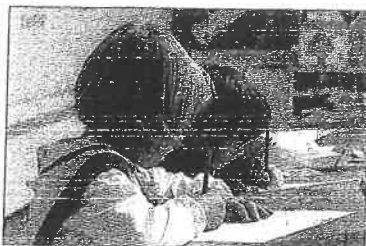
- a. kärsi vaivoista ☐
- b. voi melko hyvin ☐
- c. pelkäsi synnytystä ☐

4 Tällä hetkellä Astrid tarvitsee

- a. tukea vertaisvanhemmilta ☐
- b. lastenhoitoapua ☐
- c. opetusta vauvan hoidossa ☐



Suomenna.



VANLIGA HANDIKAPP HOS BARN ÄR

- autism
- Cerebral Pares
- diafragmabräck
- hjärtfel
- kromosomavvikelser
- ryggmärgsbräck
- läpp-, käk- och gomspalt (LKG)

Temaord SKRIV PÅ FINSKA :

APUVÄLINEITA

- 1, en krycka 1
- 2, en käpp 2
- 3, en kikare 5
- 4, en hörapparat 3
- 5, en bildtavla 1
- 6, en armbågskrycka 1
- 7, ett gästöd 5
- 8, en bandspelare 5
- 9, en ledarhund 2
- 10, en punktskrivmaskin 3
- 11, en rullstol 2
- 12, en rollator 3
- 13, glasögon
- 14, ett förstöringsglas 5
- 15, en dator 3
- 16, en trygghetstelefon



Valitse 5-10 apuvälinettä ja selitä ruotsiksi kenelle apuväline on tarkoitettu. Voit käyttää apunasi tehtävän 7 sanastoa.



Ruotsin kielessä termille *kuntoutus* on kaksi sanaa: *habilitering* ja *rehabilitering*. Lue oheinen teksti parisi kanssa ja selvittääkää, mikä ero sanoilla on. Käyttäkää apunanne kirjan sanastoa.

Habilitering eller rehabilitering

Skillnaden mellan habiliteringen och rehabiliteringen är att habiliteringen riktar sig till personer som har medfödda och oftast livslånga funktionshinder eller funktionshinder som uppstått i tidig ålder. Rehabilitering ges däremot till vuxna personer eller äldre barn och syftar till att få tillbaka bästa möjliga funktionsförmåga, till exempel efter en olycka, sjukdom eller liknande.

Mina ord

Täydennä miellekartta mielestäsi tärkeillä sanoilla,
jotka esiintyivät tekstissä tai tehtävissä.

HANDIKAPP

olika handikapp:



hjälpmedel:

Keksi parisi kanssa lauseita, joissa käytätte
miellekarttaan keräämiänne sanoja.

Lisätehtävä 3 (1/2)**Utvecklingsstörd – vad är det?**

- 1 Utvecklingsstörningen är olika hos olika personer, men alla utvecklingsstörda behöver mer stöd och hjälp i sitt liv än andra. De behöver längre tid än andra för att förstå, lära sig nya saker och uttrycka sina tankar och känslor. Det är vanligt att de utvecklingsstörda också har andra funktionshinder, t.ex. rörelsehinder, synnedsättning, epilepsi eller autism.

Utvecklingsstörningen kan vara grav (svår), måttlig eller lindrig. Orsaken till utvecklingsstörningen kan vara en kromosomförändring, en fosterskada eller en annan skada man fick när man föddes. Ibland kan också svåra olyckor och sjukdomar under uppväxtåren orsaka utvecklingsstörning.

- 10 Hos en del människor betyder utvecklingsstörningen att de inte kan tala, utan de visar sina känslor och sin vilja med kroppen, rösten och ansiktsuttryck. Andra utvecklingsstörda kan tala och förstå sådant som är enkelt och som hör ihop med deras vardagsliv. De behöver stöd och hjälp med till exempel mat, kläder, tider och pengar.

- 15 Många människor med en lindrig utvecklingsstörning kan bo självständigt i egen lägenhet. De kan ha ett arbete eller daglig verksamhet. De kan läsa tidningar som är skrivna på ett lätt språk och förstår sig på pengar. Även om man har en lindrig utvecklingsstörning och klarar mycket på egen hand, behöver man hjälp och stöd av andra.

Valitse tekstin mukaan oikea vaihtoehto / oikeat vaihtoehdot.

- 1 Utvecklingsstörningen
- a är liknande hos olika personer
 - b medför stöd- och hjälpbehov
 - c förändrar inte människans liv
- 2 De utvecklingsstörda behöver längre tid än andra för att
- a växa i längd och öka i vikt
 - b förstå och lära sig nya saker
 - c uttrycka sina tankar och känslor

Lisätehtävä 3 (2/2)

- 3 Utvecklingsstörningen kan vara
 - a grav
 - b måttlig
 - c lindrig
- 4 Tillsammans med utvecklingsstörningen kan personen ofta ha
 - a andra funktionshinder
 - b synnedsättning
 - c diabetes
- 5 Orsaken till utvecklingsstörningen kan vara
 - a alltid mycket lätt att bestämma
 - b en olycka eller sjukdom under uppväxtåren
 - c en fosterskada
- 6 Om man inte kan tala, kan man uttrycka sig genom att
 - a visa sina känslor och sin vilja med kroppen
 - b dölja sitt tankar
 - c använda olika ljud, gester och ansiktsuttryck
- 7 Många människor med en lindrig utvecklingsstörning kan
 - a bo självständigt
 - b inte bo självständigt
 - c inte ha en arbetsplats
- 8 De kan
 - a läsa vanlig text i tidningarna
 - b läsa tidningar skrivna på ett lätt språk
 - c klara sig utan hjälp och stöd av andra människor

Helena jobbar på rehabiliteringshem



Helena blev närvårdare för några år sedan och numera arbetar hon på ett rehabiliteringshem i Åbo. Rehabiliteringshemmet är avsett för personer med psykiska problem och/eller med missbrukshistoria. På rehabiliteringshemmet får klienterna träna så att de klarar sig självständigt i livet. Där kan de utveckla sina sociala och praktiska färdigheter, t.ex. klädvård, hygien och städning.

MÅNDAG

KI 7.30 Min arbetsvecka och mitt arbetsskift börjar. Först dricker jag kaffe med nattvårdaren på byrån. Vi babblar lite om veckoslutet och sedan går jag och sätter mig vid datorn. Jag läser några filer som gäller min egen patient.

KI 8.05 Det är dags för rapporten. Jag hör vad som har hänt under natten och veckoslutet på rehabiliteringshemmet. Nattvårdaren berättar att en av invånarna har varit rastlös och aggressiv.

KI 8.30 Jag och mitt arbetspar går till tredje våningen där invånarna har sina rum. Jag börjar koka gröt i köket. Vi diskuterar invånarnas medicinering. Jag går och ger min egen patient morgoninsulinet.

KI 9.00 Hemmets invånare vaknar och kommer så småningom till bordet. Jag låter gröten sjuda på spisen och sätter mig vid bordet: det är dags för morgoninfo. Vi diskuterar tillsammans vårt dagsprogram och planerar matinköp. Jag skriver en inköpslista för Matias och Johan – i dag är det deras tur att handla mat. Efter morgoninfot äter alla frukost och tar sina morgonmediciner.



- 25 **KI 10.15** Kvart över tio har jag ett möte med min egen patient. Hon heter Ellen och har schizofreni. Hon insjuknade för tre år sedan. Hon är sjukskriven fram till nästa år. Ellen har mycket svårt att koncentrera sig. Tidigare hade hon ofta hallucinationer och då var det svårt att få kontakt med henne. På mötet diskuterar vi hennes rehabiliteringsplaner. Vi grubblar över hur hon kan nå sina mål. Hon berättar för mig om sina tankar, förhoppningar och drömmar.
- KI 10.45** Jag hjälper Sofia, som har kökstur. I dag har vi makaronilåda och rivna morötter på matsedeln. Vi gräddar också plättar som efterrätt.
- 35 **KI 11.45** Klockan kvart i tolv äter jag lunch.
- KI 12.30** Jag tar blodsocker på en av invånarna. Alla kommer till det gemensamma vardagsrummet; vi sitter och pratar.
- KI 13.00** Jag går till rehabiliteringshemmets byrå och börjar jobba med papper.
- 40 **KI 13.50** Vi kokar kaffe i hemmets kök. På bordet ställer vi fram kex som vi hade gömt i skåpet förra veckan.
- KI 14.35** Vi har ett möte med läkaren. En av invånarna, Tomas, oroar oss. Han lider av depression och har missbrukshistoria bakom sig. Tomas har varit mycket aggressiv och lättretlig på sistone. Vi diskuterar hans rehabiliteringsplaner och medicinering.
- 45 **KI 15.00** Klockan tre på eftermiddagen samlas vårt team, som består av hemmets läkare, psykolog och vårdare.
- KI 15.30** Mitt arbetsskift slutar och jag åker hem.

Ord

numera	nykyään	under natten	yön aikana
arbeta, arbetar,		berätta, berättar,	
arbetade, arbetat I	työskennellä	berättade, berättat I	kertoa
ett rehabiliterings/hem,		en invånare, invånaren,	asukas
-hemmet, -hem,		invånare, invånarna 5	levoton, rauhaton
-hemmen 5	kuntoutuskoti	rastlös, rastlöst, rastlösa	
vara, är, var, varit IV		ett arbets/par, -paret,	työpari
avsedd för ngt	olla tarkoitettu jhk	-par, -paren 5	
missbrukshistoria,		en våning, våningen,	kerros
missbrukshistorien	päihdehistoria	våningar, våningarna 2	jossa, missä
träna, tränar,		där	
tränade, tränat I	harjoitella	börja, börjar,	alkaa
klara, klarar,		började, börjat I	keittää
klarade, klarat I sig	selviytyä, tulla toimeen	koka, kokar, kokade, kokat I	puuro
självständigt	itsenäisesti	gröt, gröten	keittiö
där	siellä	ett kök, köket, kök, köken 5	
utveckla, utvecklar,		diskutera, diskuterar,	keskustella
utvecklade, utvecklat I	kehittää	diskuterade, diskuterat I	
praktisk, praktiskt,	käytännöllinen,	medicinering,	lääkitys
praktiska	käytännön-	medicineringen	antaa
färdigheter, färdigheterna	taidot, kyvyt	ge, ger, gav, gett IV	
klädvård, klädvården	vaatehuolto	vakna, vaknar,	herätä
städning, städningen	siivous	vaknade, vaknat I	vähitellen,
ett arbets/skift, -skiftet,		så småningom	pikkuhiljaa
-skift, -skiften 5	työvuoro		
börja, börjar,		ett bord, bordet,	pöytä
började, börjat I	alkaa	bord, borden 5	antaa
först	aluksi	låta, låter, lät, lätit IV	kiehua, poreilla
en natt/vårdare, -vårdaren,		sjuda, sjuder, sjöd, sjudit IV	
-vårdare, -vårdarna 5	yöhoitaja	en spis, spisen,	liesi, hella
en byrå, byrån,		spisar, spisarna 2	yhdessä
byråer, byråerna 3	toimisto	tillsammans	
babbla, babblar,		ett dags/program,	päiväohjelma
babblade, babblat I	pölistä, lörpötellä	-programmet, -program,	
sedan	sitten	-programmen 5	suunnitella
vid	ääreen	planera, planerar,	ruokaostokset
en dator, datorn,		planerade, planerat I	
datorer, datorerna 3	tietokone	matinköp, matinköpen	
en fil, filen, filer, filerna 3	tiedosto	en inköps/lista, -listan,	ostoslista
gälla, gäller, gällde, gällt II	olla kyse, koskea	-listor, -listorna 1	vuoro
Det är dags för rapporten.	On raportin aika.	tur, turen	
höra, hör, hörde, hört II	kuulla	handla, handlar, handlade,	ostaa ruokaa
hända, händer,		handlat I mat	jälkeen
hände, hänt II	tapahtua	efter	



frukost, frukosten	aamiainen	en plätt, plätten,	ohukainen, lettu
tar, tar, tog, tagit IV	ottaa	plättar, plättarna 2	jälkiruoaksi
ett möte, mötet,		som efterrätt	ottaa
möten, mötena 4	kokous, tapaaminen	ta, tar, tog, tagit IV	
med	kanssa	gemensam, gemensamt,	yhteinen
insjukna, insjuknar,		gemensamma	
insjuknade, insjuknat I	sairastua	ett vardags/rum, -rummet,	olohuone
för tre år sedan	kolme vuotta sitten	-rum, -rummen 5	
sjukskriven, sjukskrivet,		ställa, ställer,	asettaa, panna
sjukskrivna	sairauslomalla oleva	ställde, ställt II	esiin, esille
fram till nästa år	ensi vuoteen asti	fram	piilottaa, kätkeä,
koncentrera,		gömma, gömmer,	panna talteen
koncentrerar,		gömde, gömt II	
koncentrerade,		ett skåp, skåpet,	kaappi, komero
koncentrerat I sig	keskittyä	skåp, skåpen 5	viime viikolla
tidigare	aikaisemmin	förra veckan	
ofta	usein	oroa, oroar,	
då	silloin	oroade, oroat I	huolestuttaa
få, får, fick, fått IV	saada	lida, lider, led, lidit IV av	kärsiä, potea
en rehabiliterings/plan,		depression, depressionen	masennus, depressio
-planen, -planer,	kuntoutus-	bakom	takana
-planerna 3	suunnitelma	lättretlig, lättretligt,	
grubbla, grubblar,		lättretliga	ärtyisä
grubblade, grubblat I		på sistone	viime aikoina
över	pohtia jtk	en efter/middag,	
nå, når, nådde, nått III	saavuttaa jtk, päästä jhk	-middagen,	
ett mål, målet, mål, målen 5	tavoite, maali	-middagar,	
en tanke, tanken,	ajatus	-middagarna 2	iltapäivä
tankar, tankarna 2		samlas, samlas,	
en förhoppning,		samlades, samlats I	kokoontua
förhoppningen,		som	joka
förhoppningar,		bestå, består, bestod,	koostua jstk
förhoppningarna 2	toive	bestått IV av ngt	
en dröm, drömmen,		en vårdare, vårdaren,	hoitaja
drömmar, drömmarna 2	unelma, uni	vårdare, vårdarna 5	
kökstur, köksturen	keittiövuoro	ett arbets/skift, -skiftet,	työvuoro
rivna morötter	porkkanaraaste	-skift, -skiften 5	
en mat/sedel, -sedeln,		sluta, slutar,	
-sedlar, -sedlarna 2	ruokalista	slutade, slutat I	loppua, päätyä
grädda, gräddar,	paistaa	åka, åker, åkte, åkt II	ajaa, mennä, lähteä
gräddade, gräddat I		hem	kotiin

1 Vastaa kysymyksiin suomeksi.

- 1 Milloin Helena valmistui lähihoitajaksi?
- 2 Kenelle kuntoutuskoti on tarkoitettu?
- 3 Mitä Helena tekee aamukahvin juotuaan?
- 4 Mitä yöhoitaja kertoo raportin aikana?
- 5 Mitä tapahtuu klo 8.30?
- 6 Mistä aamuinfon aikana puhutaan?
- 7 Kerro Ellenistä.
- 8 Mitä kuntoutuskodissa on ruokana kyseisenä päivänä?
- 9 Mitä kerrotaan Tomasista?
- 10 Keitä kuuluu Helenan tiimiin?

2 Jatka lauseita.

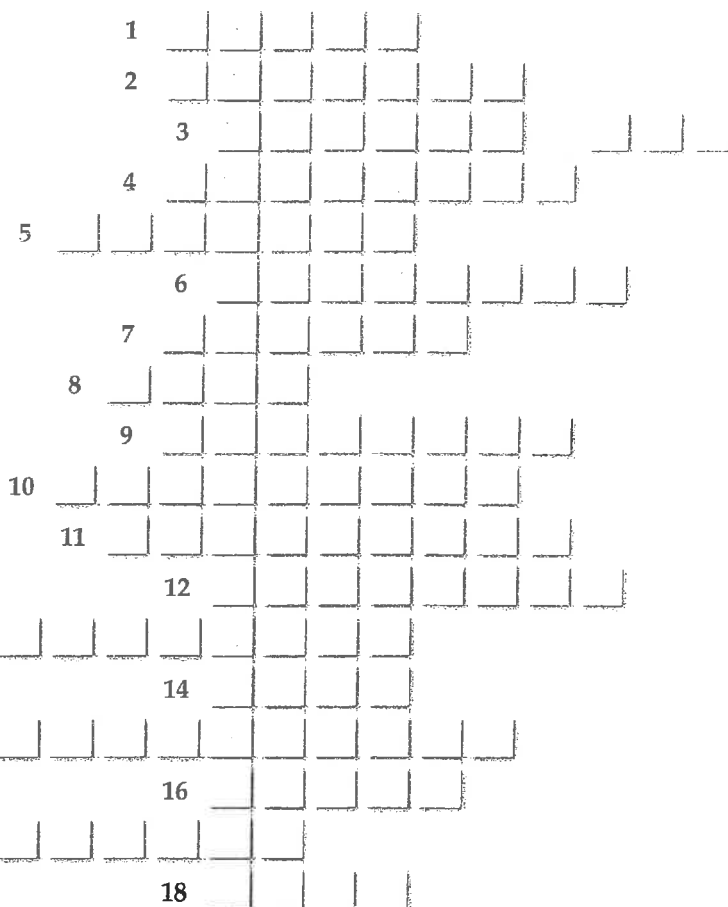
- 1 Helena arbetar _____
- 2 På rehabiliteringshemmet får klienterna _____
- 3 Klockan 8.05 är det _____
- 4 Efter morgoninfo _____
- 5 Kvart över tio har Helena _____
- 6 Tomas lider av _____
- 7 Klockan halv fyra _____

3 Etsi tekstistä seuraavat sanat ja ilmaiset.

- 1 muutama vuosi sitten _____
- 2 viime aikoina _____
- 3 itsenäisesti _____
- 4 rauhaton _____
- 5 vähitellen _____
- 6 yhdessä _____
- 7 ensi vuoteen asti _____
- 8 viime viikolla _____
- 9 takanaan _____
- 10 helposti suuttuva _____

Täydennä ristikko.

- 1 harjoitella
- 2 lääke
- 3 ostaa ruokaa
- 4 ruokaostos
- 5 miettiä, pohtia
- 6 asukas
- 7 asiakas
- 8 liesi
- 9 kehittää
- 10 jälkiruoka
- 11 valmuis
- 12 sairastua
- 13 siivous
- 14 puuro
- 15 ostoslista
- 16 apu
- 17 sairauslomalla
- 18 kokous



Yhdistä.

- | | | | |
|----|---------------------|-------|---------------------------|
| 1 | klädvård | _____ | a. aamiainen |
| 2 | medicinering | _____ | b. keskittyä |
| 3 | dagsprogram | _____ | c. saavuttaa tavoitteensa |
| 4 | frukost | _____ | d. vaatehuolto |
| 5 | koncentrera sig | _____ | e. toive |
| 6 | diskutera | _____ | f. kuntoutussuunnitelma |
| 7 | nå sina mål | _____ | g. työvuoro |
| 8 | förhoppning | _____ | h. lääkitys |
| 9 | rehabiliteringsplan | _____ | i. keskustella |
| 10 | arbetsskift | _____ | j. päiväohjelma |

12 Suomenna.

PSYKISKA SJUKDOMAR

- manodepressiv (bipolär sjukdom)
- paniksyndrom (panikattacker)
- posttraumatiskt stressyndrom (PTSD)
- psykoser
- schizofreni
- stress
- sömnsvårigheter
- självmord
- fobier
- utbrändhet
- ångest



13

Valitse parisi kanssa jokin tehtävän 12 sairauksista ja esitelkää aihe lyhyesti muulle ryhmälle. Apuna voitte käyttää internetiä.

Mina ord

Täydennä miellekartta mielestäsi tärkeillä sanoilla, jotka esiintyivät tekstissä tai tehtävissä.

PÅ REHABILITERINGSHEMMET

personal:

-
-

invånarnas sjukdomar:

-
-

Keksi parisi kanssa lauseita, joissa käytätte miellekarttaan keräämiänne sanoja.

Vi är alla annorlunda

Många av oss behöver hjälp och stöd för att klara sig på egen hand i samhället. En sådan grupp utgör till exempel handikappade personer. Att vara handikappad innebär ofta att man har något slag av funktionshinder.

I Sverige är det samhällets uppgift att se till att handikappade barn får lämplig skolundervisning. Många handikappade barn kan delta i den vanliga skolundervisningen om de får stöd av speciallärare och personliga assistenter. För utvecklingsstörda barn och ungdomar som behöver individuell undervisning eller speciella hjälpmedel finns det också särskilda skolor.

Många handikappade behöver extra hjälpmedel eller speciell vård. Det kan bli ganska dyrt, och därför kan föräldrar med handikappade barn ansöka om olika slags bidrag från kommunen.

I Sverige finns det också många utbildningsanstalter för handikappade. Det är också möjligt att få tekniska hjälpmedel som gör det lättare att delta i den vanliga utbildningen på universitet och högskolor.

Om man vill veta mera om de olika hjälpmedel som finns är det bäst att prata med läkaren eller personalen på den egna hälsocentralen. Det finns faktiskt en hel del hjälpmedel som gör det lättare för handikappade och äldre människor att klara av dagliga hushållssysslor. Här är några exempel på olika hjälpmedel:

- ❖ Rörelsehindrade kan få ben-, arm- och andra proteser, rullstolar m.m.
- ❖ Hörselskadade kan få hörapparater och olika signallampor (t.ex en lampa som blinkar när det ringer på dörren).
- ❖ Döva kan få gratis hjälp av teckenspråkstolkar.
- ❖ Synskadade kan få bandspelare för talböcker och tidningar.
- ❖ Talskadade kan få talapparater, bandspelare, texttelefoner etc.
- ❖ En del handikappade kan få ekonomisk hjälp med att köpa bil.



Tillsammans

annorlunda	erilainen	ett hjälpmedel, -medlet,	apuväline
ett stöd, stödet, stöd,	tuki	-medel, -medlen 5	
stöden 5		speciell, speciellt, speciella	erityinen
klara, klarar, klarade,	selviytyä	ansöka, ansöker, ansökte,	anoa, hakea
klarat i sig		ansökt 11	
på egen hand	itsenäisesti	ett bidrag, bidraget, bidrag,	avustus, -lisä
ett samhälle, samhället,	yhteiskunta	bidragen 5	
samhällen, samhällena 4		en kommun, kommunen,	kunta
utgåra, utgör, utgjorde,	olla, muodostua (jstk)	kommuner, kommunerna 3	
utgjort		en anstalt, anstalten,	laitos
handikappad, handikappat,	vammainen	anstalter, anstalterna 3	
handikappade		ett universitet, universitetet,	yliopisto
innebära, innebär, innebar,	merkitä, tarkoittaa,	universitet, universiteten 5	
inneburit 1V	sisältää	daglig, dagligt, dagliga	päivittäinen
ett funktionshinder, -hindret,	toimintavajaus	en hushållssyssla, -sysslan,	taloustyö
-hinder, -hindren 5		-sysslor, -sysslorna 1	
lämplig, lämpligt, lämpliga	sopiva	rörelsehindrad,	liikuntarajoitteinen
en uppgift, uppgiften,	tehtävä	rörelsehindrat,	
uppgifter, uppgifterna 3		rörelsehindrade	
se till	pitää huolta	en rullstol, rullstolen,	pyörätuoli
en undervisning, -visningen,	opetus	rullstolar, rullstolarna 2	
-visningar, -visningarna 2		hörselskador, hörselskador,	kuulovammainen
en speciallärare, -läraren,	erityisopettaja	hörselskadade	
-lärare, -lärarna 5		en hörapparat, -apparaten,	kuulolaite
delta, deltar, deltog,	ottaa osaa (jhk)	-apparater, -apparaterna 3	
deltagit 1V (1)		blinka, blinkar, blinkade,	vilkkua
en personlig assistent,	henkilökohtainen avustaja	blinkat 1	
assistenten, assistenter,		döv, dövt, döva	kuuro
assistenterna 3		synskadad, synskadad,	näkövammainen
utvecklingsstörd,	kehitysvammainen	synskadade	
utvecklingsstört,		talskadad, talskadad,	puhehäiriöinen
utvecklingsstörda		talskadade	
individuell, individuellt,	yksilöllinen	ekonomisk, ekonomiskt,	taloudellinen, rahallinen
individuella		ekonomiska	

1. Ovatko seuraavat väittämät oikein vai väärin?

R/F

1. Vammaiset ovat usein toimintarajoitteisia
2. Ruotsissa yhteiskunta vastaa vammaisten koulutuksesta
3. Ruotsissa ei ole erityiskouluja.
4. Vanhemmat voivat hakea tukea esim. apuvälineiden ostoon.
5. Ruotsissa vammaiset eivät voi käydä yliopistoa.
6. Lääkäriltä ja terveyskeskuksesta saa tietoja apuvälineistä.

2. Miten tekstissä sanotaan seuraavat asiat?

1. Monet vammaiset tarvitsevat ylimääräisiä apuvälineitä ja erityistä hoitoa.
2. Näkövammaiset voivat saada nauhureita.
3. Kuurot voivat saada ilmaiseksi viittomakielen tulkkien apua.

Vi är alla annorlunda



3.

a. Kirjoita seuraavat sanat ruotsiksi. Kirjoita kaikki muodot.

1. yhteiskunta _____
2. vammaiset _____
3. tarkoittaa, sisältää _____
4. toimintarajoitus _____
5. henkilökohtainen avustaja _____
6. apuväline _____
7. avustus _____
8. liikuntarajoitteiset _____
9. kuulovammaiset _____
10. kuurot _____
11. näkövammaiset _____
12. puhehäiriöiset _____
13. viittomakieli _____
14. kuulolaite _____

b. Tee vihkoosi lauseita, joissa käytät yllä olevia sanoja.

4. Keskustele parisi kanssa seuraavan tekstin pohjalta.

Berätta om skolundervisningen av handikappade barn i Sverige.

Det blir ofta dyrt med speciell vård. Vad har samhället gjort för det?

Hur är det möjligt att handikappade kan delta i den vanliga undervisningen på högskolor och universitet?

Vad ska man göra om man vill veta mera om olika slags hjälpmedel?

Vilka hjälpmedel / Vilket slags hjälp finns det för

- ♦ rörelsehindrade
- ♦ hörselskadade
- ♦ döva
- ♦ synskadade
- ♦ talskadade?

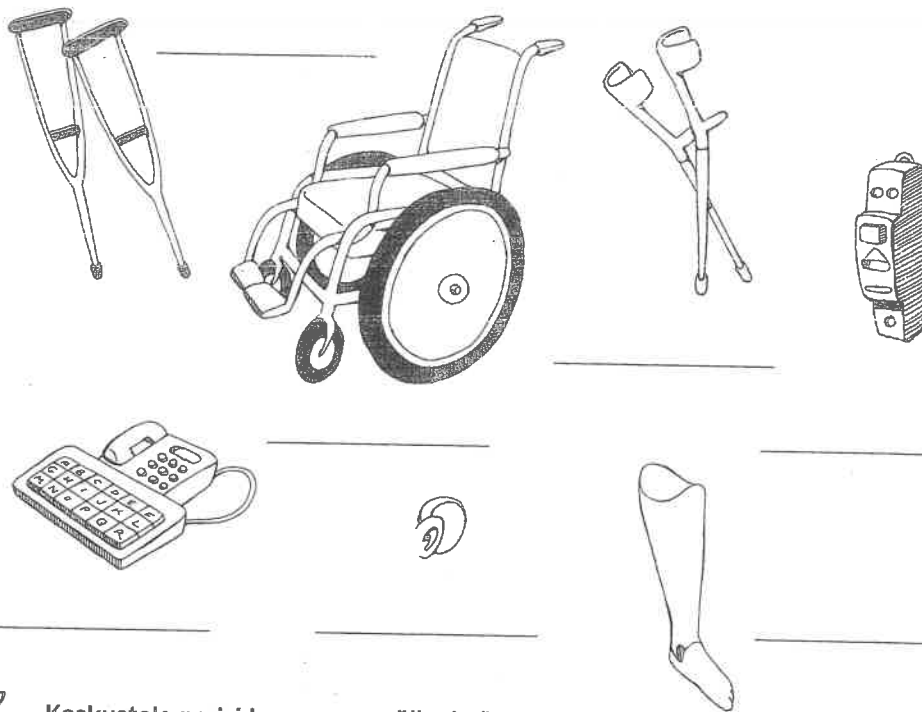
5.  Kirjoita kuulemasi sana ja sen ääntäminen.

1. _____ [_____]
2. _____ [_____]
3. _____ [_____]
4. _____ [_____]
5. _____ [_____]

Tillsammans

6. Hjälpmedel. Yhdistä kuva ja nimitys.

kryckor, armbågskryckor, en hörapparat, en rullstol, en texttelefon, en benprotes, en signallampa



7. Keskustele parisi kanssa apuvälineistä mallin mukaan.

Malli:

- När använder/behöver man armbågskryckor?
- Man kan behöva dem till exempel om man har skadat sig i benet.
- Hur lär jag mig att använda dem?
- Hälsovårdaren visar dig hur du ska använda dem.

Skogen skulle vara tyst om inga andra fåglar sjöng än de som sjunger bäst.